

Mladší brat vojny

Keď chytíte americkú lakrosku do ruky, nájdete na nej nápis: „Lakros je veľmi nebezpečný šport. Môže spôsobiť zmrzačenie až smrť.“ Chlapci z prvého slovenského lakrosového klubu Tricksters sa pousmejú a ukážu modriny. Kanadský národný šport rozhodne nie je pre padavky.

Na ihrisku v Areáli netradičných športov v Bratislave stoja proti sebe dva slovenské lakrosové kluby Tricksters a Bratislava Bats. Hráči pripomínajú hokejistov s teniskami na nohách. Asi preto kanadskí hráči využívajú lakros v letnej príprave. Zaznie hvizd rozhodcu a vhadzuje sa. Buly ako v hokeji trochu tlačenicou pripomína americký futbal. Loptička lieta vzduchom so sieťky do sieťky, hráči s ňou šprintujú a za niekoľko sekúnd končí v bránke. Dynamika sa lakrosu nedá uprieť. Kto vie, či aj prvý zápas, ktorý sa hral na Slovensku pod Tatrami ešte v roku 1936, vyzeral takto. Hra s drevenými lakroskami sa odvtedy zapáčila aj skautom a pokračovali v jej šírení. Mark Lichtner sa s hrou zoznámil práve v indiánskom detskom tábore v roku 1996. Natolko ho uchvátila, že sa začal o jej indiánske korene zaujímať viac. „Robil som si vlastné študijné výpravy do Ameriky, hľadal som Indiánov a našiel som lakros,“ priznáva M. Lichtner, dnes prezident Slovenskej lakrosovej federácie. Natrafil na americké-

ho etnomuzikológa Thomasa Vennuma, autora knihy o lakrose, ktorý sa zaoberal indiánskou problematikou. „Venoval mi knihu, zasvätil do pôvodnej hry a navrhol, aby som ju šíril na Slovensku,“ usmieva sa M. Lichtner, ktorý je zároveň konzultant pre softvérovú spoločnosť. Až po roku sa však odhodlal splniť výzvu. Skontaktoval sa s jedným Američanom v Prahe, ktorý tam pomáhal lakrosu, a zúčastnil sa na prvom turnaji. Memorál A. Hřebeského je každý rok najväčšou boxlakrosovou akciou, ktorá sa v Európe koná od roku 1993. Uskutočňuje sa na počesť osemnásťročného hráča z Radotína, ktorý tragicky zahynul.

„Na týchto neoficiálnych majstrovstvách Európy sa stretáva celý boxlakrosový svet. Práve tam som videl po prvý raz hru naživo. Bol som prekvapený, aký je to tvrdý šport, vyzerala ako vojnové ťaženie dvoch skupín s palicami, jednoducho malá oficiálna bitka,“ uzatvára M. Lichtner. Turnaj, ktorý bol pôvodne komorným stretnutím pre české tímy, sa dnes koná s medzinárodnou účasťou z Anglicka, Írska, USA, Kanady,

Nemecka, Rakúska a, samozrejme, aj zo Slovenska.

Hra naostro

Na začiatku bolo veľké nadšenie. M. Lichtner zavolať všetkých kamarátov, aby im ukázal, aká je lakros skvelá hra. Všetci sa prišli pozrieť a boli ohromení. „Najprv išlo len o zábavu. Športovali sme a robili sme niečo, čo ešte nikto na Slovensku,“ vysvetľuje viceprezident Stanislav Mráz. „Keď to malo mať zmysel, nemohli sme ostať iba pri zábave,“ dodáva M. Lichtner. Logickým krokom bolo založenie občianskeho združenia Slovenská lakrosová federácia, ktorá dodnes zastrešuje lakros na Slovensku, a zároveň v roku 2002 vznikol aj prvý klub Tricksters lacrosse team. Začal sa tvrdý tréning, nasledovali školenia a tréningové kempy doma i v zahraničí. Na konci ostali len najtvrdší.

„Keď sme trénovali, často nám rovesníci robili zle, smiali sa z nás a to nás zoceľovalo,“ spomína M. Lichtner. V tíme sa vystriedalo veľa ľudí. Mnohí záujemcovia to prišli skúsiť a klub ich vítal s otvorenou náručou, lebo hráčov nikdy nie je dosť. Postupne odchádzali, keďže trénovať lak-

ros je drina. „Celý zápas sa odohráva v šprinte. Musíte byť rýchly, ale aj vytrvalý a pritom zvládať techniku s loptou,“ vymenúva S. Mráz, v bežnom živote právnik Slovenských elektrární. Trénuje sa trikrát týždenne plus každý má individuálny tréning. „Na tréningu sa zdá, že všetko ide, na zápase sa však pripojí nervozita a prihrávky sú už nepresné. Preto je dôležité odohrať veľa zápasov a vyskúšať si to naostro,“ tvrdí S. Mráz. Postupne si Tricksters vybudovali kontakty so zahraničnými klubmi a začali cestovať na zápasy. Tricksters stoja aj za Dunajskou lakrosovou konferenciou, ktorá vznikla 1. januára 2003 a združuje kluby z Rakúska, Nemecka, Slovinska a Slovenska. V roku 2007 vznikol z hráčov, ktorých M. Lichtner vychoval, nový klub Bratislava Bats.

Niekoľko foriem

Celá hra lakrosu spočíva na prenosení kaučukovej lopty vo veľkosti tenisovej loptičky do bránky súpera. Na prenášanie, prihrávanie a „sekanie“ sa používa lakroska – palica zo zmesi titánu alebo hliníka zakončená špeciálne ohýbaným plastom,

Stanislav Mráz a Mark Lichtner: Keď sme trénovali, často nám rovesníci robili zle a to nás zocelovalo

na ktorom je upevnená hrubo utkaná sieťka. Rúčku si možno zaobstarat v Nemecku, no špeciálne ohýbaný a tvrdý plast na konci lakrosky len v Kanade a USA. Sú aj dva obchody v Prahe, no ceny sú také vysoké, že je lacnejšie požiadať nejakého kamaráta, aby pri návrate z USA doniesol „malý nákup“. Ďalšími miestami, kde sa ešte dá zohnať výstroj, sú lakrosové turnaje a súťaže.

Vo svete sa hrá niekoľko foriem – boxlakros, fieldlakros a interkros. Najtvrdšou a najrýchlejšou formou na hokejovom ihrisku medzi mantinelmi je boxlakros, kde hrá v poli päť hráčov a brankár. Dynamika sa dosahuje obmedzeným časom pri držaní lopty. Hrá sa na štyri štvrt hodiny a strieda sa počas hry ako pri hokeji. Fieldlakros sa hrá na futbalovom ihrisku a podobá sa viac na šachovú partiu plnú taktizovania. Na ihrisku behá deväť hráčov, kde každý má vlastný post ako vo futbale, plus brankár. Najmladšou a najjemnejšou formou je interkros, ktorý sa hrá v telocvični a často slúži aj ako zimná príprava alebo výchova detských hráčov.

Brankár je boh

Lakros patrí medzi kontaktné športy, preto je veľmi dôležité, aby hráč bol dostatočne chránený. Výstroj možno rozdeliť na základný a nepovinný, ale zato veľmi dôležitý a potrebný. K základnému výstroju hráča patrí prilba s mrežou chrániacou tvár, rukavice, chrániče ramien, rebier a hrudníka, suspenzor a, samozrejme, lakroska. K nepovinnému patria chrániče lakťov, brucha, krížovej oblasti chrbta a zubov. K dobrému výstroju patrí športová obuv upravená na hrací povrch. Špeciálnu kategóriu tvoria brankári, ktorých vybavenie závisí od druhu lakrosu. Rozdiely medzi boxlakrosovým a fieldlakrosovým výstrojom sú veľké. Kým pri „fielde“ sa podobá na ten hráčsky, v „boxe“ majú brankári chránený celý povrch tela. „Nepísaným pravidlom, ktoré pozná každé mužstvo, je, že určite sa pobijeme, ak napadnú nášho brankára,“ prízvukuje M. Lichtner. „Brankár je vzácny človek a je veľmi zraniteľný. Dokonca aj rozhodca potrestá viac družstvo, ktoré urobilo nedovolený zákrok na brankára, ako to, ktoré sa začalo biť,“ dodáva S. Mráz.

Jediným problémom sú financie. Hľadanie sponzora pre rozvíjajúci sa šport je náročné. Tento rok dostali Tricksters podporu Slovenských elektrární a nesklamali ju, keď si doniesli prvé miesto z Austrian open 2007. Teraz sa chlapci koncentrujú na Maj-

strovstvá Európy v lakrose 2008 vo Fínsku a hľadajú sponzora, ktorý pokryje účasť. Lakrosová komunita je malá, o to viac súdržná. „Máme po svete veľa kamarátov, s ktorými sa na ihrisku pobijeme, ale po zápase sme kamaráti,“ vraví M. Lichtner. ←

↓ HISTÓRIA LAKROSU

➔ Lakros je pôvodne stará indiánska hra z okolia Veľkých kanadských jazier. Pre Indiánov to bola skôr životná filozofia sprevádzaná rôznymi rituálmi. Používali ju na urovnávanie územných sporov namiesto otvoreného boja a na výcvik mladých bojovníkov. Pôvodný názov hry je baggataway (v preklade malý brat vojny) a niekedy sa hrávala dva i viac dní a mnohokrát sa podobala skôr na bitku ako šport. Prvé záznamy o lakrose sú z roku 1636 zo správ francúzskych kolonialistov. Francúzi dali hre dnešný názov. Zmienky o lakrose udávajú, že tvar

palice, akú Indiáni používali, vraj pripomínal misionárom biskupskú barlu, a preto ho nazvali la crosse. V skutočnosti to však misionárom pripomenulo skôr starú francúzsku palicovú hru z juhu krajiny, ktorú volali la crosse. Biely muž George Beers z Kanady sa postaral o prvé formálne pravidlá a lakros sa objavil na programe Olympijských hier v St. Louis v roku 1904 a v Londýne v roku 1908. Každý rok v inom mesiaci prebiehajú aj majstrovstvá sveta a Európy. Lakrosová rodina v súčasnosti má hráčov vo vyše troch desiatkach krajín štyroch kontinentov.